

Asia: VN/33945/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle lukiolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

Oppimisen tukea on tärkeä kehittää edelleen lukioissa. On tärkeä, että nykyinen oppilasmäärään suhteutettuna vähäinen erityisopettajan tuki menee mahdollisimman tehokkaasti konkreettiseen opiskelijoiden avustamiseen. Erityisopettajien työmäärä ei saa kasvaa liiallisilla kuulemisilla, kirjaamisilla ja suunnitelmilla. Arjen matalan kynnyksen tukitoimet ovat osoittautuneet kaikkein tehokkaimmaksi tavaksi tukea lukiolaisia. Myös lukiotukeen siirtyminen pitää pystyä tekemään ilman raskasta hallintopäätösmenttelyä. Lukion kurssimuotoisuus edellyttää nopeita ja intensiivisiä tukitoimia. Edellyttämällä tuen pohjaksi hallintopäätöstä estetään järjestelmän joustavuus ja ylikuormitetaan liiaksi hallintoa

2. Oppimisen tukea ja erityisopetusta koskevat säädösehdotukset

Lukiokoulutuksen rajoitusjärjestelmää uudistettaessa on tärkeä huomioida Suomen erityyppiset lukiomallit: isojen kaupunkien itsenäiset ja oppilasmäärältään suuret lukiot sekä muun Suomen pienemmät pääasiassa peruskoulujen kanssa kiinteää yhteistyötä tekevät lukiot. Näiden lisäksi tulevat vielä toisen kotimaisen kielen yksiköt. Pelkkään oppilasmäärään ja lukio saavutettavuuteen perustuvat rahoitusmallit jäävät liian kapea-alaisiksi. Tämä unohtui myös kuntaliiton lausunnossa tulevasta laista.

On tärkeä huomata lukion laajempi merkitys nykyisille pienille koulutuksenjärjestäjille. Lukio on kiinteä kumppani pienen kunnan peruskoululle. Suurimassa osassa oppiaineita opettajat toimivat sekä peruskoulun yläluokilla että lukiossa. Ilman lukiota, aineopettajien tunnit jäisivät vajaaksi, mikä vaikeuttaisi suuresti pätevien opettajien rekrytointia peruskoulussa. Peruskoulun yläluokat ja lähilukio yhdistelmä takaa aineopettajille pedagogisesti erittäin tehokkaan mahdollisuuden kasvatukseen ja ainesisältöjen opettamiseen kuuden vuoden ajan samoille nuorille. Pienessä kunnassa tällainen kaksisarjainen yläkoulu (~40 opiskelijaa) ja yksisarjainen lukio (~20 opiskelijaa) yhteistoiminnassa on myös kohtuullisen kustannustehokas yksikkö.

-Lukion merkitystä pienten kuntien elinvoimaan ei voi myöskään vähätellä. Esimerkiksi Pyhäjoella lukionuoret julkaisevat viikoittain kunnan paikallislehteä, järjestävät kunnan suurimman tapahtuman

syysmessut, osallistuvat lähes kaikkiin kunnan juhliin esiintyjinä ja toimivat jopa hätäsijaisina varhaiskasvatuksessa. Lukion katoaminen veisi ilmat koko kunnasta.

Esitetty lakiluonnos on rahoitusjärjestelmän osalta oikean suuntainen, mutta syrjäisyyserroin kaippaa vielä täsmennystä. Peruskoulu-lukio yhdistelmät pitää muistaa huomioida riittävästi. Rahoitusjärjestelmällä ei saa rikkoa näiden yhteyttä ja pakottaa etäisempiä lukioita pakkoyhteistyöhön. Paikalliset koulutuksenjärjestäjät tarttuvat kyllä omatoimisesti yhteistyöhön tarpeiden mukaisesti.

"

3. Lukiokoulutuksen rahoitusperusteita koskevat säädösehdotukset

-

4. Englanninkielistä lukiokoulutusta, opiskelijavalintaa ja ylioppilastutkintoa koskevat säädösehdotukset

Pienten lukioiden näkökulmasta verkostoituminen isompien alueen lukioiden (esim IB tai muuten englanninkielistä koulutusta tarjoavat lukiot) kanssa voisi tarjota mahdollisuuden englanninkieliselle lukiokoulutuksella ja jopa ylioppilastutkinnolle.

5. Taito- ja taideaineiden ylioppilaskoetta koskevat säädösehdotukset

On hyvä, että taito- ja taideaineiden koemahdollisuutta kehitetään. Se laajentaa lukion hyvin teoriapainotteista sisältöä ja lisää varmaankin monen opiskelijan kohdalla sekä mielekkyyttä, että hyvinvointia.

6. Tilaukoulutusta koskevat säädösehdotukset

-

7. Muut kommentit

-

Vehkala Elina
Pyhäjoen kunta